

Nationale regie op de ruimtelijke ordening voor een 'Mooi Nederland'

Nieuwsbericht | 06-07-2022 | 14:00

Nederland staat aan de vooravond van een grote verbouwing. We willen voldoende duurzame en betaalbare woningen, schakelen over naar duurzame opwekking van energie en maken de omslag naar kringlooplandbouw met een gezonde en diverse natuur. Op een klein oppervlak moet veel gebeuren. Dat vergt keuzes, slimme combinaties en innovaties. Het Rijk herneemt daarom de nationale regie op de ruimtelijke ordening. Niet alleen voor een eerlijke verdeling van de ruimte, maar ook om voor volgende generaties de kwaliteit van de leefomgeving te behouden.

Dat schrijft minister De Jonge (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) bij de programma's NOVEX en Mooi Nederland die vandaag naar de Tweede Kamer zijn gestuurd. Met de programma's geeft de minister helderheid over proces en planning van de 'verbouwing' en een impuls aan de ruimtelijke kwaliteit.

Ruimtelijke puzzel

De grote opgaven op het terrein van onder meer de volkshuisvesting, de transitie van het landelijk gebied en de opwek van duurzame energie, worden nu door verschillende ministeries uitgewerkt in nationale programma's. De keuzes die daarin gemaakt worden, zullen in de provincies ruimtelijk gaan landen. De regie loopt via het programma NOVEX.

Minister De Jonge legt in oktober 2022 in een startpakket aan elke provincie de ruimtelijke opgaven voor. De 12 provincies wordt gevraagd de nationale opgaven en doelen ruimtelijk te vertalen, in te passen en te combineren met decentrale opgaven. Dan is duidelijk welke ruimtelijke keuzes nodig zijn en waar ruimtelijke opgaven realiseerbaar zijn. In oktober 2023 komen Rijk en provincie in samenspraak tot een ruimtelijk arrangement per provincie.

Naast ruimtelijke regie per provincie wordt in de 16 zogeheten NOVEX-gebieden - waaronder Schiphol en Het Groene Hart- ook ingezet op gebiedsgerichte regie. In deze gebieden komen veel nationale opgaven samen, is de transitie ingrijpend of overstijgt het de grenzen van de provincie. Met het oog op de toekomstbestendigheid van de gemaakte keuzes geldt dat water en bodem een leidende en bepalende rol spelen.

Gedeeld toekomstbeeld

In het programma 'Mooi Nederland' staat ruimtelijke kwaliteit centraal. Het programma werkt aan een gedeeld beeld van de toekomst van ons land en regelt nieuwe concepten voor de inrichting van gebieden.

Minister De Jonge: "Het herstel van onze tradities in de ruimtelijke ordening biedt de kans om te doen waar we goed in zijn. Samen met provincies, gemeenten, waterschappen en iedereen die mee wil denken en doen. De ruimtelijke opgaven die op ons afkomen zijn immens. Om die in goede banen te leiden, moeten we de regie hernemen. Het is een kwestie van rentmeesterschap. We zijn het aan onze kinderen en kleinkinderen verplicht om meerdere generaties vooruit te denken. Daarom moeten we keuzes maken die leiden tot een mooi en toekomstgericht land dat we met trots kunnen doorgeven."

Aanscherpen en versnellen

In de regie op de ruimtelijke ordening staan drie perspectieven centraal: landbouw en natuur; netwerken voor energie en onze economie, en leefbare steden en regio's. 'Mooi Nederland' schetst voor elk perspectief drie nog uit te werken concepten die op gebiedsniveau toepasbaar zijn. Bijvoorbeeld concepten over het tegengaan van 'verrommeling' door grootschalige bedrijfsvestigingen, samen met andere opgaven, mooi in het landschap op te laten gaan. Of de toepassing van 'groen' tegen hittestress en wateroverlast bij binnenstedelijke verdichting. Een ander concept in 'Mooi Nederland' is de teelt van 'biobased' bouwmaterialen zoals vezelgewassen. Het versterkt het landschap, het vermindert de CO₂-uitstoot en verduurzaamt de woningbouw.

De programma's Mooi Nederland en NOVEX regelen de aanscherping en versnelling van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Het streven is de aangescherpte NOVI in 2024 vast te stellen als nationaal ruimtelijk beleid.